

zonytalánítja, mert meglátja benne a mindaddig hiányolt értéket. A történet itt nyitva marad az ő számára, sőt kettejük számára is.

Quentin a régire alapozva akar építeni. És nem akarja kihagyni ebből Margót. A szerelem irracionális mélységei viszont fájdalmasak. Elveszíteni Margót számára a legnagyobb rossz, ami történhet vele. Mert Quentin „lázdása” alapvetően az, hogy szereti Margót. Nem akarja, hogy „tékozló leányként” elpaza-

rolja az életét, és kitegye magát a magányos út veszélyeinek. Hiszen Margo csak megy-megy bele a világba, öncélúan. Quentin szereti Margót, holott tudja, így nincs közös jövőjük. Aztán, ahogy az apró jelekből, elszórt kenyérmorzsákból megismeri Margót, rádöbben arra, hogy ő a kamaszkori Margóról kivett képbe lett szerelmes. Saját vágyait vetítette ki Margóra, és a valódi Margo más. Más, és máshogyan értékes. Viszont a valódi Mar-

góhoz vezető út olyan önmegismerési út és élmény számára, hogy Margo a maga valóságában is szeretni való marad. Úgy, ahogy van. Sőt a szerelem sem múlik el, csak több lesz benne a szeretet.

És ebben a feszült, értékütköztető világban mindketten – észrevétlenül – felnőttek lesznek. Ahogy a figyelmes olvasó is.

Garay András

Ész és szív

Mi az együttérzés? Hogyan jön létre? Az agykutatók mostanság jelentős felfedezésről beszélnek: megtalálták az ún. tükrö-idegsejteket, amelyek állítólag arra tesznek képessé minket, hogy beleéljük magunkat mások helyzetébe. Olyan mechanizmusról van szó, amelynek segítségével az agy képes mások gondolatait és érzéseit olvasni. Az idegsejtek tükrözik a másik ember viselkedését: nevetését vagy sírását. S mi mintegy tükröben látjuk partnerünket – el tudjuk gondolni őt, de hogy érezni is tudjuk-e őt a maga szomorúságában vagy örömeiben, hogy ezzel megszűnt-e a fej és a szív szétválasztása, ez a kérdés még egyáltalán nem tisztázott.

René Descartes már a 17. században azt tanította, hogy az emberi akaratnak csak az intellektusra lenne szabad támaszkodnia, és nem lenne szabad befolyásoltatnia magát az érzelmi rezdülésektől. Ám az az intellektus, amely nem hagyja zavartatni magát az érzelmektől, végső soron szellemtelen marad. Csak a szív intelligenciája köt össze, csak az integrál, engesztel ki – csak a szív szelleme keresi a párbeszédet, és törekszik a teljességre. Az érzelem nélküli értelem és akarat ellenben megoszt, széthasít, elszigetel, szétválaszt. *Divide et impera* – Oszd meg, és uralkodj!, így hangzik a programja, amelyet csak a szociális viselkedés, az együttérzés, a testvériség és a szeretet ellenerőivel lehet megfékezni. Horst-Eberhard Richter pszichoanalitikus ezért az emberiesség ellenerejének is nevezi a szív intelligenciáját. Ezért olyan fontos, hogy újból és újból azokhoz igazodjunk, akik ezt az emberiességhez szükséges erőt magukban hordják, akik szeretetet sugároznak felénk, nem pedig gyűlöletet, akik összebékítenek ahelyett, hogy megosztanak, akik példát adnak arra, hogy az erőszakalkalmazás mindig önmagunk megalázását és önbecsülésünk megkárosítását is jelenti. Gyakran olyan emberek ezek, akik a szívükben pontosan

tudják, miről van szó, mivel saját testükön tapasztalták meg az embertelenséget.

Az ember talán annál együtt érzőbben és együtt szenvedőbben tud viselkedni, minél inkább van saját tapasztalata a szenvedésről, és minél inkább nevének tudja nevezni azt. Amit az ember nem ismer saját tapasztalatából, azt másokban is nehezen képes észrevenni. De nagyon sok olyan ember van, aki semmit sem akar tudni saját szenvedéséről, aki szívesebben „lehasítja magáról” saját elfojtott szenvedését, és hozzá legközelebb álló embertársai személyében küzd ellene. „Az ember együtt érző képességének kérdése azonos ember voltának, önazonosságának kérdésével”, írja Az együttérzés elvesztése c. könyvében Arno Gruen svájci pszichoanalitikus. Ahol a szívet elhallgattatják, ahol az embertársasságot kioltják, ott vákuum keletkezik, és ebben a vákuumban jön létre a pokol. Auschwitz intő példa arra, hogy hová vezethet a szív nélküli, következképp együttérzés nélküli emberlét. „De Auschwitz sem nem kezdete, sem nem vége ennek a szégyennek”, írja Arno Gruen. A világon mindenütt, minden percben megcsönkítanak, megkínóznak, megerőszakolnak embereket. Naponta hazudtolnak meg, csapnak be és árulnak el embereket.

Miért nem tanulunk a történelemből? Ma – az információs társadalom és a magas fokú tudományos ismeretek korában – miért esünk vissza ismételtlen a barbárságba? Talán azért, mert az egész technikai haladás és a mégoly magas fokra fejlesztett intelligencia sem használ semmit, ha az ember szíve vak és rest marad. A modern boldogságtudomány régóta tudja, hogy az erkölcs és a szív műveltsége nélküli rest élet súlyos szerencsétlenség. De már Platón is rámutatott arra, hogy önuralomra csak az igaz ember tehet szert, az, aki jól rendben tartja belső házáat. A tökéletes belső egészségre és harmóniára csak a szorgalmas lélek juthat el – azáltal, hogy megszünteti az erkölcstelenség forrásait. Ez a boldogság foglalat.

Doris Weber

Forrás: Publik-Forum, 2008/18